Anul XII. Decemvrie 1922. **Nr. 12.**

REVISTA TEOLOGICĂ

ORGAN PENTRU ŞTIINŢA ŞI VIEAŢA BISERICEASCĂ.

— APARE ODATĂ PE LUNĂ —

SUB PATRONAGIUL

I. P. S. SALE ARHIEPISCOP ŞI MITROPOLIT **NICOLAE.**

REDACTATĂ DE UN COMITET.

CUPRINSUL:

REDACŢIA şi ADMINISTRAŢIA: SIBIIU, STR. MITROPOLIEI Nr. 32.

SIBIIU. — 1922.

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARHIDIECEZANE.

Anul XII. Decemvrie 1922. Nr. 12.

REVISTA TEOLOGICĂ

= organ pentru ştiinţa şi vieaţa bisericească. =

Abonamentul: Pe un an 50 Lei. Pe o jumătate de an 25 Lei.
Un număr 6 Lei.

Cuvântarea

I. P. Sf. Sale Mitropolitului Nicolae, rostită la sfinţirea bisericii încoronării din Alba-Iulia, în ziua de 25 Septemvrie (8 Octomvrie) a. c.

«Pentru casa aceasta care tu zideşti, de vei umblà întru poruncile mele şi vei face judecăţile mele... voiu întărì cu tine cuvântul meu... şi nu voiu părăsì pe poporul meu».
Cartea III a Impăraţilor 6, 12—13.

Impăratul Solomon, isprăvind zidirea templului celui mare din Ierusalim, s'a urcat pe amvonul lui, a îngenunchiat cu smerenie înaintea a toată adunarea poporului, şi întinzându-şi mâinile spre cer, şi-a revărsat în cuvinte pătrunzătoare către Dumnezeu prinosul inimei sale.

Cu astfel de simţeminte însoţim şi noi sărbătoarea sfinţirii acestui Sion al neamului românesc, şi din adâncul inimilor noastre dăm laudă şi mulţumită lui Dumnezeu, că ne-a învrednicit să ajungem măreaţa zi de astăzi.

Căci ceeace a fost Ierusalimul şi templul dintrânsul pentru poporul legii vechi, aceea este această veche cetate a Albei-Iulii şi această sfântă casă a măririi pentru poporul nostru românesc. Ba aici e chiar mai mult de-

cât acolo. Pentrucă templul, cu toată strălucirea lui, nu erà decât umbra celor viitoare — aici însă e Hristos însuşi, cu darurile Lui; acolo erà numai casa făgăduinţei şi a aşteptării — aici e ***biserica mântuirii împlinite:*** a mântuirii sufletelor prin jertfa de pe Golgota şi, prin pilda ei, a mântuirii unui neam din robia sa seculară, pe urma suferinţelor şi jertfelor fără seamăn ce le-a îndurat până în clipa în care şi-a văzut înfăptuit idealul unităţii sale naţionale.

Pământul care poartă temeliile acestei biserici e sfinţit prin amintiri şi tradiţii scumpe fiecărei inimi româneşti. Această cetate a Albei-Iulii, aşezată în inima Ardealului, la încrucişarea căilor cari ca nişte artere vii se ramifică în spre toate văile şi câmpiile lui, a fost sortită dela început să aibă un rol hotărâtor în destinele neamului nostru. Aşezările închiegate ale elementului nostru purtător de civilizaţie romană în aceste părţi, le-au dat strămoşilor noştri celor mai îndepărtaţi putinţa să reziste tuturor intemperiilor cari s'au deslănţuit asupra lor şi în vârtejul cărora păstrându-şi nealterată fiinţa, şi-au afirmat cu statornicie dreptul la vieaţă şi la un viitor pe acest colţ de pământ. Iar când valul cutropitor al năvălirilor s'a domolit şi rânduieli de vieaţă mai paşnică au prins a se arătà, în această cetate a fost aşezat, din vremuri neştiute, sicriul legii ortodoxe şi scaunul mitropoliţilor româneşti ai Ardealului. Dela altarul lor, pe lângă lumina credinţii mântuitoare, s'a desprins îndemnul iubirii de limbă şi neam, şi razele nădejdii în sosirea unor zile mai bune s'au pogorât în sufletul mulţimii care primeà cu încredere îndreptările lor. Unul din şirul acelor păstori cari ştiau sufletul românesc unul şi acelaşi dincoace ca şi dincolo de Carpaţi, a cetluit principiul unităţii noastre de limbă, simţindu-se dator să dea cuvântul lui Dumnezeu, pe care-l tipărise în această cetate, pe înţelesul tuturor celor de-un sânge şi de-o lege. Şi când prin fulgerarea sabiei biruitoare a Eroului dela Călugăreni şi Şelimbăr, sufletul acestui neam s'a cutremurat pentru întâiaşi dată

de vederea frumoasei minuni a unității sale naționale, de aici, din această cetate a Albei-Iulii stăpâneà Voevodul Mihai cuprinsul pământului românesc. In haină nouă de sărbătoare îmbrăcase măritul Voevod lăcașul vechei noastre mitropolii și drum de glorie deschisese pentru toată suflarea românească.

Dar și dușmanii cari ne pândeau norocul, au înțeles ce însemnà această Albă-Iulie a noastră. Ei nu s'au mulțumit să doboare numai capul lui Mihai, ci s'au încumetat să înfigă pumnalul uneltirilor lor în chiar sanctuarul unității noastre de credință, ca să ne spargă rândurile și să ne sfâșie sufletul. Astfel, vechea noastră mitropolie a fost desființată, biserica lui Mihai distrusă, prin ademeniri și amare prigoniri s'a pornit vânătoarea pierzătoare de suflete. Dar forța dușmană a putut distruge numai partea materială a alcătuirilor noastre. Ideea a rămas. Alba-Iulia unității noastre religioase și naționale a rămas închisă în sufletul poporului, care, ca și cămașa necusută a Mântuitorului, s'a păstrat în toată vremea neîmpărțită, și gata la orice jertfe așteptà cu răbdare ceasul izbăvirii.

Dar cupa suferințelor încă nu se umpluse. Țărâna aceasta a trebuit să fie stropită și cu jertfa de sânge alui Horia și Cloșca, mucenicii țărănimei noastre care se ridicase împotriva impilatorilor. Și tot între zăbrelele acestei cetăți și-a tors și eroul legendar Avram Iancu, durerile desamăgirii.

Astfel această Albă-Iulie, acoperită de gloria și de jertfele trecutului ei, a primit, în ochii întregului nostru neam, importanța unui mare simbol: ***simbolul aspirațiilor noastre la libertate și la unitate națională.***

Și cu cât apăsarea aici creșteà, în altă parte a neamului se pregăteà, conștient și stăruitor, ajutorul mântuirii. A fost o grație a Cerului, că la gurile Dunării se găseà, în clipa hotărârilor, statul român organizat și liber. Binecuvântată să fie amintirea tuturor acelora cari și-au împletit înțelepciunea și munca lor în alcătuirile

lui, pentru ceasul jertfei celei mari prin care simbolul nostru aveà să se facă trup şi realitate. Când oştirea ţării a primit ordinul de plecare, cu Alba-Iulia pe buze, cu Alba-Iulia ca ţintă a trecut Carpaţii, şi, cu Alba-Iulia în inimi, vai, atâţia fii ai ei şi-au dat supremul lor tribut. Iar când duşmanul şi-a pierdut puterea şi dreptatea noastră sfărmà în bucăţi cătuşele seculare, atunci am scos Alba-Iulia din taina sufletelor noastre, şi întregul nostru popor, cu un glas şi cu o inimă, a făcut în această cetate mărturisirea solemnă, că vrea să se unească cu fraţii săi de-un sânge de pretutindeni în statul nostru naţional.

Ca rod al jertfelor trecutului, ca triumf al luptelor de până acì, ca izbândă a dreptului nostru de stăpânire asupra acestui pământ, Alba-Iulia noastră strălucind în glorie, va vedeà peste câteva zile aşezându-se coroana pe capul celui dintâi Rege al tuturor Românilor şi al slăvitei noastre Regine. Dela acest sfânt altar, zidit pe locul vechei biserici a mitropoliei noastre ortodoxe ardelene, în care s'au închinat întru dreapta credinţă strămoşii noştri din cele mai îndepărtate vremuri, Dumnezeul măririi va trimite darul său peste iubiţii noştri Suverani şi peste tot poporul Său, şi — zice Domnul — *«îl voiu încredinţà pe el în casa mea şi întru împărăţia lui până în veac şi scaunul lui va fi îndreptat până în veac»* (I Paralip. 17, 14). Astfel făcând acest loc de închinare legătura trecutului cu prezentul, se împlineşte, pentru cei ce am stăruit neclătiţi întru credinţa strămoşească, cuvântul Scripturii: *«cel ce va răbdà până în sfârşit, acela se va mântuì»* (Mat. 10, 22).

Doamne Dumnezeule, cum să-ţi mulţumim pentru facerile Tale de bine, câte ni-ai făcut nouă? Cu smerenie ne proşternem înaintea bunătăţii Tale şi mulţumită îţi aducem pentru zilele senine, puţine câte-au fost, de cari neamul nostru s'a împărtăşit în lungul său trecut. Iţi mulţumim şi pentru suferinţele şi jertfele fără număr prin cari tot Tu ni-ai dat tăria ca să răzbim şi pe cari noi le iubim, fiindcă în ele vedem cuprinsă

vieaţa noastră şi preţul răscumpărării noastre. Iţi mulţumim, că din toate izbăvindu-ne, ai dat poporului românesc spre moştenire ţara făgăduinţii, după care atâta au oftat părinţii noştri.

Din mijlocul praznicului acestei zile — căutând cuvintele pe cum le căutà odinioară înaintaşul meu, mitropolitul Simeon Ştefan din acest loc, ca să le înţeleagă toţi Românii — pentru generaţia de astăzi am şi eu un singur cuvânt. O vorbă înţeleaptă spune, că o împărăţie se poate păstrà numai prin aceleaşi virtuţi prin cari ea a fost întemeiată. La temelia împărăţiei noastre româneşti stau: *răbdarea, iubirea şi jertfa.* Ele sunt poruncile trecutului nostru şi tot ele trebue să fie tablele legii pentru prezentul şi viitorul nostru. La aceste virtuţi chem, din mijlocul tuturor preocupărilor trecătoare, pe fiii neamului şi ai ţării noastre, ca pregătiţi sufleteşte, să ne apropiem într'un cuget şi într'o simţire de măreaţa sărbătoare a încoronării glorioşilor noştri Suverani.

Şi acum Doamne, să fie ochii Tăi deschişi şi urechile Tale să auză rugăciunea locului acestuia... Trimite-ne din casa aceasta care Ţi-am zidit-o duhul Tău cel sfânt, ca să ne înveţe a umblà întru poruncile Tale şi a face judecăţile Tale... întăreşte cu noi cuvântul Tău şi nu părăsì pe poporul Tău... Ocroteşte cu braţul Tău pe iubitul nostru Rege Ferdinand I şi pe slăvita noastră Regină Maria, ca întru îndelungime de zile să ne conducă spre virtuţile cari înalţă neamurile pe pământ... Pune voia Ta în inimile noastre, ca în ziua când vei face judecata între popoare, să-Ţi putem răspunde Ţie, Dumnezeul milostivirii noastre:

«O Doamne, în lume cât am stat
. . . .
Pe Tine Te-am reprezentat!»

Amin.

Fr. W. Foerster.

Bucuria îngerilor.

Direcţiunea unui foarte căutat biurou de advocatură primise dela şeful său din Florenţa o ilustrată, înfăţişând naşterea lui Hristos aşà cum o zugrăvise unul dintre marii măieştri ai trecutului. De partea dreaptă se vedeau păstorii îngenunchiaţi pe câmp, iar îngerul aducându-le vestea cea bună; de partea stângă erà sfânta Familie învăluită în aureolă, iar jur împrejur în balcoanele şi pe colonadele casei şedeau îngerii veseli şi se dedeau de-a huţa pe ghirlande. Toată atmosfera erà plină de vestitorii bucuriei cereşti, cari încunjurau fără încetare lăcaşul sfinţit, ca un stol de porumbi.

Funcţionarul nu mai văzuse un tablou ca acesta. Pentru el creştinismul nu erà decât o extraordinar de gravă doctrină despre renunţare şi jertfă.

Corul îngerilor nu încăpeà în aceasta. El îşi aşeză chipul pe masă, între călindar şi cântarul de scrisori şi nu se mai săturà să-l privească. Iar dupăce l-a admirat ziua întreagă şi l-a pătruns în toate amănuntele lui, se duse acasă ca purtat de vise. Seara, când s'a culcat, toate-i apăreau înaintea ochilor săi sufleteşti ca învăluite într'o culoare strălucitoare. I-se păreà că e noaptea cea sfântă, că aude cântecul îngerilor şi că tot văzduhul e plin de fiinţe fericite. Atunci pătrunse în sufletul său muncit lumina cunoştinţii, care-i spuneà că naşterea Mântuitorului pe acest pământ întunecat mai înseamnă şi altceva, cu totul deosebit de ceeace crezuse el pân' acum.

Pentru el Hristos nu erà decât un om mare — ca ori care altul — iar vieaţa lui ca un călindar cu foi, care se micşorează în fiecare zi şi care într'o bună dimineaţă va fi aruncat în coşul hârtiilor netrebnice. Acum văzù el deodată, ca trezit dintr'o amorţeală, strălucirea unei lumi cu totul nouă şi se cutremură de inefabila sărăcie a vieţii sale.

Ingerii veseli au fost aceia, cari i-au descoperit pe Hristos şi i-au deschis ochii pentru ceeace-i lipseà lui. Ei i-au spus să se uite pe sine nu pentru a murì, ci pentru a renaşte prin Hristos,

pentru a iubì, pentru a se ridicà cu sufletul său prăfuit până la ceata îngerilor, cântând împreună cu ei mărire Celui de sus și «pe pământ pace» — și coborând fericirea cerească aicea jos, pe pământul nostru întunecat. Această priveliște zguduì ființa lui greoaie, ca o nebănuită relevație. Iar dimineața când s'a întors la biuroul său, i-se păreà că trebuie să împodobească toată încăperea cu ghirlande pe cari îngerii să se dea de-a huța; ghirlande dorià el s'atârne și în anticamera sa. Tot ce făceà și tot ce spuneà i-se păreà învăluite într'o lumină ne mai văzută. In biroul unui advocat modern, între clămpănelile mașinilor de scris și în fața unor procese murdare, el sărbà fără încetare nașterea lui Hristos.

Nu mai erà agitat, înțelegeà oboseala, ajutà ca un medic; și cele mai seci îndrumări le da cu glasul unei bunătăți nesfârșite; el aveà deodată răgaz să se intereseze de afacerile particulare ale funcționarilor și să le dea un sfat înțelept sau o încurajare cu lumina nevăzută a lumii lui Hristos desveninà el și actele cele mai viclene, luă asupra sa lucrul unui funcționar bolnav, iar față de clienți se arătà cu o seninătate și blândețe care umpleà prăfoasa și întunecata cameră cu o lumină necunoscută. Și în vieața monotonă a unor oameni nervoși chemați să deslege cele mai triste conflicte omenești pătrundeau din sufletul trezit și din simțirea unei inimi, care doreà să bucure și să înalțe, zi de zi cuvintele și darurile nouă ale unei îngrijiri creștinești, într'aripate nimicuri, de cari abia-și dedeà seama el însuși — bucuria îngerilor de pe ghirlande, a vestitorilor nașterii lui Hristos, semnele unui suflet binecuvântat de fiul lui Dumnezeu.

Trad. de N. C.

Atâția spun: «Sufletul vieții preotului trebue să fie predica». O nu! Ci vieața preotului trebue să fie sufletul predicii sale. Adevărata valoare a cuvântului izvorește din faptă «Pildă am dat vouă» — zice Mântuitorul. Iar celui ce-i urmează lui Isus, i-se va zice: «Iată un preot, la care totul predică».

Studiul pastoralei în biserica românească.

SECŢIUNEA II.

— Pe alte căi. —

(Urmare).

XX.

3. *Aşezămintele nouei pastorale.* Am pomenit de multe aşezăminte şi până acuma, în legăturile cu feluritele metode de lucru despre care am scris, dar multe altele, care lucrează ca aşezăminte bine întemeiate, au rămas încă în umbră. Şi de oricâte aş pomenì, n'aş puteà să scriu despre toate. Sunt prea multe şi ar trebuì să ţin această revistă ani de zile cu această materie, fără a isprăvì. E în căderea nou înfiinţatei catedre de *îndrumări misionare* dela facultatea de teologie din Bucureşti, de a se ocupà de toate şi a spune în mijlocul Bisericii noastre ceeace nu s'a spus până acum.

Scriind despre aceste lucruri, care-ţi arătă cu uimire până unde se suie puterea credinţei şi ce minuni de fapte e în stare să săvârşească, chiar şi în vremea noastră, uneori sunt cuprins de o mânie care mă scutură în toate încheieturile. Mă gândesc cum e cu putinţă că o mulţime de lucruri de peste graniţă, unele fără nici o însemnătate sunt date în ştirea lumii, pe când fapte ca cele pe care le scriu eu aici sunt trecute sub tăcere, nimenea nu ia cunoştinţă de ele şi deci nu-şi pot exercità asupra inimilor puterea lor molipsitoare! Sunt acte de o măreţie care te cutremură, de o valoare socială care ar trebuì vestită în toate colţurile pământului, de o împodobire sufletească care te farmecă şi alungă din tine năzuinţele spre cele rele, pentru a-ţi câştigà inima şi a te trimete în rândurile slujitorilor sfinţeniei.

In alte părţi, nici vorbă, aceste lucruri se ştiu. Nu se ştiu la noi, din pricina stării jalnice a presei noastre. Nivelul ei intelectual e foarte scoborât. Toată puterea ei e o simplă ciorovăială politică, alăturea de care gă-

sești o cugetare slabă, ne în stare de a prinde mișcarea frumoasă a muncitorilor creștinătății, care este partea cea mai vrednică de știut din toate frământările lumii de azi.

Aceasta e mânia mea, și mă doare inima văzând câte sunt de știut în această privință și cât de puține se știu. Lângă mine stau cărți respectabile, pentru a culege din ele știri de pus în acest tratat, și cu toate acestea nici nu le-am atins până acum! Câte minunății sunt de spus din *History of Christian Missions* (Edinburgh, 1915) și pe care doar de acum înainte s'o folosesc. Dar e un volum mare, ce să culeg din el mai întâi!

Ah! sunt multe, care trebuiesc traduse. La noi e de trebuință o *Bibliotecă a bunelor traduceri*, în care să se editeze mărgăritarele de uimitoare bogăție a cugetării și frumseței creștinești. In lipsa unor așezăminte care să se ocupe în felul acesta, vederea lor mai mult te chinuiește și te umple de amarul că stau închise între rafturile tale.

Dar să las aceste cugetări de pe marginea tratatului meu și să dapăn mai departe la firul lui. Vor fi destui acei care se vor puteà amărî în locul meu, văzând și din expunerile scurtate de aici, câte lucruri sunt de știut și cât de puține se știu!

Se aude de orașe americane clădite în puțină vreme, așà zicând, ridicate din pământ, acolo unde numai câteva zeci de ani în urmă pășteau turmele ori stăpâneà desișul codrilor. Dar vin trebuințele industriale ca o furtună, curăță locul, se croiesc strade, se începe cu câteva căsuțe, se înmulțesc, și iute-iute, încep a se înălțà și palatele, care dau atâta înfățișare de bogăție și putere noului oraș.

Cine a ridicat acestea?

Industria.

Dar numai ea?

Aşà se crede, că numai ea. Dar nu e adevărat. Mai este şi dragostea creştinească o putere în stare a ridicà oraşe, dar cu mijloace mult mai mici decât acele pe care le aduc intreprinzătorii cu mari capitaluri. Mai sunt şi oameni care lucrează cu capitalul lui Dumnezeu, şi aceştia fac ceiace alţii n'ar puteà face: fac din nimic.

Acesta este cazul unui mare aşezământ din Germania, de lângă localitatea *Bielefeld*. E mai mult decât un aşezământ. Sunt mai multe, alcătuind un adevărat oraş. Până pe la 1870, nu erà nimic pe spaţiul unde acum se adăpostesc mii de nenorociţi, care însă prin dragostea creştinească au fost aduşi să simtă mai puţin greu apăsarea infirmităţilor de care sunt copleşiţi.

Ca în toate ţările, în Germania se găseau la aceà dată fel de fel de nenorociţi, care nu puteau fi îngrijiţi permanent în spitale. In adevăr, sunt mulţi izbiţi de infirmităţi incurabile, care pot trăi şi lucrà, dar au nevoie de o îngrijire permanentă, pe care spitalele n'o pot da, fiindcă nu pot ţineà toată vieaţa pe un om în spital. Se socotesc în aceà ţară un epileptic la 1000 de locuitori, adecă 1000 la 1.000,000. La 60.000,000 veneau 60,000. La 5 epileptici însă numai unul are nevoie de îngrijire statornică. Deci din 60 000 tot rămân 12.000. Cu aceştia poţi întemeià un oraş. Dar nu numai epilepticii sunt singurii suferinzi. Din fel de fel de părinţi beţivi şi sifilitici, se nasc copii idioţi, cu membre pocite, cu funcţiuni neregulate ale membrelor trupului. Ei sunt osândiţi să rămâie aşà toată vieaţa.

Pentru astfel de nenorociţi, există azi în Germania un oraş întreg, în ţinutul de care am pomenit. El constă din stabilimente care poartă nume biblice, precum *Sarepta*, *Betabara*, *Joar* etc., pentru a arătà că totul se mişcă pe temeiul cugetărilor din Sf. Scriptură. Şi în adevăr, tot ce se vede acolo este izvorît din simţul creştinesc viu al pastorului german *Bodelschwingh*, care, alăturea de *Generalul Booth* din Anglia, despre care am scris, trebuie socotit între apostolii omenirii. El a trecut către Domnul nu de mult, în 1910, dând probă, prin

vieaţa sa şi munca sa, la ce înălţime se poate ridicà omul, când este în slujba oceanului fără de margini al iubirii creştineşti. Şi cu toate acestea moartea sa a trecut aşà, fără a se pomenì de ea în România, la 1910, cum a trecut şi a Generalului Booth. Dacă ar fi fost cine ştie ce autori dramatici sau personagii de teatru, despre care nu voim să spunem nimic rău, dar care lasă mult mai puţine urme asupra sufletului omenesc şi şterg mult mai puţine lacrimi decât aceştia numiţi mai sus, — câte nu s'ar fi scris!

Tot aşezământul adus în fiinţă de Bodelschwingh, dela 25 Ianuarie 1872, până la moartea sa în 1910, adică în timp de aproape 40 de ani, poartă numele de *Bethel*. El cuprinde azi 73 de stabilimente împrăştiate la margini de păduri, pe coaste de coline, toate într'o rânduială desăvârşită, cu instalaţiunile cele mai moderne şi adăpostind în ele ca la 5000 de locuitori. Totuşi înfăţişarea tuturor acestor stabilimente este mai impunătoare decât a unui orăşel de 5000 de locuitori, din pricină că aici nu avem doar a face cu atâta cât trebuie pentru a locuì unor cetăţeni modeşti, ci avem mari stabilimente de producţiune, care dau mijlocul de existenţă tuturor nenorociţilor. Ei îşi câştigă singuri traiul, într'o atmosferă veselă, şi nu au nevoie acum să mai fie în sarcina nimănui. Aceasta este frumoasa cale a binefacerii: să pui pe om în situaţiunea de a-şi câştigà singur traiul.

Bugetul lor se suià la suma de 3.000,000 de mărci înainte de răsboiu, adică la aproape 4.000 000 de Lei. Când ne gândim ce însemnà această sumă înainte de răsturnarea socială adusă de răsboiu, înţelegem că avem a face cu o administraţiune destul de întinsă.

Până să ajungă a ridicà acestea la înălţimea de azi, pastorul Bodelschwingh trebuià să facă apel la lume pentru a-l ajutà. Lumea ştiind ce operă însemnată săvârşeşte el, niciodată nu-l lăsà dezamăgit, aşà că totdeauna găseà mijlocul de a clădì şi a întinde colonia, care trebuià să formeze marea problemă a vieţii sale.

Nu se oprea însă numai la aceste mijloace. Odată a vândut el însuşi la licitaţie recolta de cartofi a stabilimentelor sale, căci aveà şi teren de cultură. Altădată a scos bani din paharul de apă rece oferit cu o marcă fiecăruia din vizitatori; în altă împrejurare, a umplut cu apă de izvor din acea regiune 50,000 de sticle şi le-a vândut cu o marcă fiecare.

Cine se apucă de lucru iscodeşte şi mijloacele de a-l puteà împlinì. Aşà făceà Bodelschwingh.

Cel mai minunat însă din mijloacele de câştig este acela de a scoate banul din nimic. A făcut apel la lume să i-se trimeată lucrurile pe care le aruncă, adecă tinichele pe care le dă la gunoi, cârpe murdare care se aruncă, haine rupte în ultimul grad şi fără nici o întrebuinţare, hârtii care se lapădă, capete de ţigări, la care nu se gândeşte nimenea că mai pot fi bune de ceva. Pe fiecare an sosesc 10,000 de lăzi cu astfel de materiale. 70 de bolnavi se ocupă zilnic cu desfacerea lor, cercetarea materialului, alegerea a ce mai este bun, care apoi se desinfectează şi dă aşezământului un venit de 25.000 de mărci, socotite pe valoarea de înainte de războiu.

Făcând această înoire, Bodelschwingh a plecat dela cuvintele Domnului Hristos: ***Adunaţi sfărămiturile ce au prisosit, ca să nu se peardă ceva*** (Ioan 6, 12). Astăzi e o casă măreaţă aceà în care aceste fărimături se strâng, şi pe păretele din faţă stau scrise tocmai aceste cuvinte, arătând că şi din cele mai neînsemnate lucruri se poate strânge ceva.

Nu numai atâta e de admirat, ci şi gingăşia inspirată de Biblie, cu care se procedează la fiecare pas. Numirile biblice date feluritelor stabilimente corespund felului de muncă ce se îndeplineşte în ele. Astfel stabilimentul legătorilor de cărţi se numeşte ***Betfaghe*** (localitatea de unde a fost adus asinul pentru Domnul Hristos), pentrucă, legând cărţile şi răspândindu-le în lume, ei ***dezleagă măgarul***, adecă muncesc pentrucă cuvântul lui Dumnezeu să se împrăştie în lume. ***Betleem***

se numeşte casa în care se fabrică pânea. Acì lucrează 15 lucrători la patru cuptoare mari şi, precum se ştie, cuvântul Betleem aceasta înseamnă: *casa pânii*. *Arimateia* se numeşte casa groparilor din cimitir, pentrucă Iosif din Arimateia a luat parte vie la îngroparea Mântuitorului şi pentrucă omul trebuie să aibă totdeauna viu gândul morţii înaintea lui. In aşà oraş cu mulţi bolnavi, se înţelege că şi moartea seceră mai mult ca aiurea. *Ghilgal* este stabilimentul ferarilor; *Peniel* al croitorilor; *Horeb* àl ciobotarilor (cizmarilor); *Micul Nazaret* al tâmplarilor; *Tiatira* aceà a vânzătorilor, în amintirea *Lidiei* din *Tiatira* negustoreasă de purpură, pe care a adus-o la credinţă sf. Pavel; *Saron* a grădinarilor, care sunt în număr de 63 şi fac un foarte însemnat negoţ de seminţe; *Betabara* (locul unde boteză Ioan Botezătorul) casa spălătoreselor, pentrucă şi ele trebuie să umble mult cu apa. Aşà te întâlneşti în această colonie în toate părţile numai cu numiri biblice.

In mijlocul tuturor acestora, este o biserică măreaţă, cu clopote turnate din 10,000 de monede de aramă şi argint eşite din uz, şi o orînduire pentru cult la vreme de vară în pădure, unde pot luà parte până la 30,000 de persoane.

Este şi şcoală, nu numai şcoală elementară pentru formarea infirmilor, ci şcoală de teologie practică, în care se formează misionarii pentru practicarea iubirii aproapelui. Se învaţă în ea patru ani şi se predau studii destul de întinse.

Nicăiri ca acì nu este colaborarea între medicină şi religiune. Spitalul are 15 medici şi 15 preoţi, dar aceştia din urmă sunt mai toţi şi medici.

Efectul social educativ al acestui aşezământ este nemărginit. Oameni de afară sunt câştigaţi pentru dragostea aproapelui. Se pomeneşte de cazul unui lucrător care, văzând miile de epileptici îngrijiţi aici, a mulţămit lui Dumnezeu că are copii sănătoşi şi s'a hotărât să dea totdeauna un tribut anual de mulţămire. Aceasta a crescut prin imitaţiune din partea altora, până la a

alcătuì aşà zisul ***gologan de recunoştinţă.*** Din acest venit, a fost înfiinţat azilul numit iar cu nume biblic *Zoar.* A costat 160,000 de mărci şi a fost ridicat din 400,000 de mărci adunate din astfel de daruri mici.

Alt efect educativ este asupra facultăţilor de teologie. Mulţi studenţi în teologie vin să facă aici practică de milă creştinească şi activitate practică. Iată cum se exprimă în această privinţă un autor francez:

«Alăturea de personalul regulat, cei mai distinşi studenţi în teologie privesc ca o onoare de a săvârşì aici un fel de noviciat. Ei nu numai predică, sfătuiesc, slujesc ca secretari lui Bodelschwingh, ci încă spală şi îmbracă pe bolnavi, supraveghiază pe neputincioşi, curăţă scândurile pe care aceştia le-a murdărit».[1]

Munca lui Bodelschwingh a fost preţuită şi de trei împăraţi. Wilhelm I, Frederic III şi Wilhelm III au dăruit fiecare câte o fereastră colorată pentru biserica oraşului lor.

Bodelschwingh a fost mult ajutat de un stabiliment de surori de caritate, care a crescut sub conducerea lui.

Din aşezământul său au crescut alte aşezăminte, aşà că opera lui se întinde.

După statistica din 1910, iată ce populaţiune şi ce persoane se găseà în aceste stabilimente:

La *Betel,* 3467 de bolnavi;

La *Sarepta,* 1304 surori, din care 70 în lucru la Betel, iar restul în alte staţiuni;

La *Nazaret,* 464 de fraţi şi 61 de ajutoare slobode, iar la *Wilmersdolf,* 200 de coloni.

Aceasta înseamnă mai mult de 5000 de oameni strânşi la un loc de dragostea şi munca creştinească a lui Bodelschwingh, care, deşi fiu de ministru, n'a despreţuit a servì aproapelui său în felul acesta.

Iată cum apreciază munca aceasta autorul francez de care am pomenit:

---

[1] Gaston Tournier, *A travers l'Allemagne religieuse.* Paris 1912, p. 11—12.

«Opera dela *Betel* este o minunată faptă de iubire, rugăciune şi credinţă, cel mai întins azil din Europa, cea mai mare vatră de solidaritate pe care o cunoaşte lumea».[1]

Făceà să ştim asemenea lucruri.

(Va urmà). Arhim. SCRIBAN.

„Coborând din Ierusalim în Ierihon"... în zilele noastre!...

Vremea noastră e îndeosebi stăpânită de preocupări sociale.

Nevoia de a da o nouă orientare vieţii în desorientarea actuală a lumii, trezeşte o sumedenie de probleme care aşteaptă grabnice şi definitive deslegări.

Din oficinele parlamentare ale tuturor ţărilor pornesc zilnic valuri de decrete şi legiuiri menite să statornicească în raporturile sociale o ordine şi un echilibru prin ritmul forţelor economice.

Toate competenţele financiare, de pildă, au fost mobilizate pentru găsirea unei formule mântuitoare. Şi cu toate acestea, de aproape 4 ani «*necunoscuta magică*» nu a putut fi descoperită.

Căci atâta vreme cât ecvaţiile sociale vor rămâneà închise între scoarţele algebrei economice şi date în seama specialiştilor importului şi exportului, ele vor rămâneà nedeslegate şi suferinţele noastre fără lecuire.

In lumea aceasta sunt realităţi morale cari nu pot intrà în câmpul de observaţie al inginerilor economici şi probleme cari nu se rezolvă în parlamente nici în laboratorii sociale **ci** pe drumul acela vechiu şi simplu ***care duce dela Ierusalim la Ierihon***...

Vieaţa noastră întreagă se desfăşură între aceste două staţiuni: toţi plecăm voioşi în fiecare zi din Ie-

[1] Gaston Tournier, Op. cit., p. 13.

rusalimul speranțelor spre Ierihonul visurilor și-al idealului!...

Dar pe *drumul înfăptuirilor* cei mai mulți cădem pradă greutăților la care nu ne așteptam, și împotrivirilor pe cari nu ne-am pregătit să le biruim — ca și drumețul din Evanghelie.

Despuiați, jefuiți, schingiuiți, acoperiți de răni și vânătăi, leșinați și părăsiți la marginea drumului nostru de avânt neprevăzător, noi așteptăm azi *Samariteanul providențial*...

Toți preoții și leviții materialismului nemilostiv și egoist trec de atâta vreme pe lângă noi cu nepăsare căci *oamenii legilor*, lipsiți de conștiință, nu se opresc niciodată lângă durerile fraților lor.

Legalismul e pasiv. Din pricina lui s'au prădădit atâtea puteri vii în lume!

Iubirea samarineanului, e *activă* și *creatoare de vieață.*

In toate epocile ea singură a putut renaște toate victimile tâlharilor istoriei universale.

Și azi de *iubirea lui* nu *de ortodoxismul neutral* al leviților avem nevoie. Fără prea multă căzuistică și fără învestiri oficiale, samaritenii cei simpli și buni *singuri* pot fi azi reformatorii vieții noastre sociale.

Să nu așteptăm însă să ni-i trimeată întâmplarea sau norocul; ci să ni-i pregătim din vreme. Căci azi când haita tâlharilor crește din zi în zi, grija noastră cea mai mare trebuie să fie să înmulțim *echipele bunilor samariteni* — sau să stârpim șleahta leviților, căci și fariseismul lor e una din pricinile prăsirii tâlharilor în lume.

Și Biserica trebuie să fie Ierusalimul care să trimită mereu pe drumul care duce la Ierihonul idealului sau samariteni cari să ajute pe cei atacați sau patrule care să nimicească tâlharii cari atacă.

Altfel, zadarnic vom mai visà Ierihonul unor zile mai bune!...

Diac. Gr. Cristescu.

Naşterea Domnului.

Meditaţie.

Să ne împrospătăm amintirea duioasei povestiri a evangheliilor despre naşterea Domnului. Cum a dat poruncă împăratul August, ca să se scrie toată lumea, fiecare în patria sa, la locul său de naştere. Urmând poruncii pleacă şi Iosif cu Maria dela Nazaret la Betlehem. Dar nu aflară aici casă care să-i primească şi trebuiră să se adăpostească într'o peşteră, unde se născù Mântuitorul. Să ne închipuim calea spre Betlehem şi pe Fecioară cu Iosif înaintând încet şi greu pe drumul mare; acolo peştera cu ieslea dobitoacelor şi să ne rugăm ca darul Domnului să se pogoare peste noi, ca să ne facem vrednici de a primì şi a cuprinde cât mai desăvârşit duhul dumnezeescului Mântuitor, şi a ne pătrunde tot mai mult de spiritul Lui, ca să-l putem urmà cu credinţă. Să urmărim cu gândul călătoria la Betlehem, primirea lor acolo şi să ne înfăţişăm înaintea ochilor sufletului naşterea Domnului în peşteră.

Călătoria la Betlehem pentru Maria şi Iosif a fost cu adevărat grea, din orice punct de vedere s'ar judecà. Grea, pentrucă pe aceà vreme o călătorie nu se făceà comod şi cu uşurinţa de azi; grea, pentrucă erau săraci, şi săracului întotdeauna îi este mai greu drumul; grea, pentrucă Iosif trebuì să-şi cheltuiască cu acest drum puţinul său câştig, jertfă nu tocmai mică pentru oameni săraci. Şi nici timpul nu erà cel mai potrivit. Anume Maria erà aproape să se uşureze de sarcina ei. Acasă îşi pregătise totul ca să poată primì şi îngrijì pe Mântuitorul după cuviinţă, pe lângă toată sărăcia; în streini n'aveà casă unde să tragă, şi aceasta le făceà călătoria neplăcută, amară. La toate aceste se adauge faptul că porunca veneà dela un strein, dela un păgân, aşà de nesimpatic poporului jidovesc.

Dar Maria erà cu aceeaş supunere ca şi cu prilejul vestirii bune, pe care i-o adusese îngerul: «iată roaba Domnului, fie mie după cuvântul tău». Se lasă în voia lui Dumnezeu. Îşi strinseră de grab puţinele lucruri de trebuinţă şi fără murmur fără tânguire şi fără şovăire plecară la drum. Ia priveşte, cum înaintează încet, în tăcere adâncă şi în meditare sfântă ca să

plinească voia Domnului și de se aude vre-o vorbă de pe buzele lor, sunt cuvinte de smerenie și de îndemn reciproc la încredere.

Sosirea la Betlehem s'a făcut cu osteneli și istoviți. Iosif trebui totuși să plece fără zăbavă ca să caute casă, unde să-și plece capul Maria și pruncul ce erà să se nască. Să-l însoțim pe acest drum de umilire și de durere. Pretutindenea este respins, uneori cu vorbe aspre și batjocoritoare. Cât de greu îi va fi venit, când trebui să spună Mariei zădarnica lui alergare și stăruință. Nu le rămâneà acum alta, decât să caute un adăpost de nevoie, ori unde, într'o peștere părăsită. «Intru ale sale a venit și ai săi nu l-au primit». Pătrunde-te de fiecare cuvânt, ca să trezești în sufletul tău compătimirea, împreună simțirea cu familia sfântă; apropie-te cu intimitate, ca să poți înțelege cum de Mântuitorul, care are în mână inima oamenilor, n'a înmuiat-o nici unuia așà fel, ca el să se simtă îndemnat a-i îmbià un adăpost cuviincios; când e vorba însă de slujitorii săi devotați, câte inimi nu înduioșază Domnul ca să-i primească pe ei cu bucurie, să-i ocrotească, de cumva îi amenință vre-o primejdie. Istoria bisericii ne dă atâtea pilde, când oamenii în slujba Domnului, ca prin minune au fost scăpați de primejdii, ca prin minune li s'a dat tocmai de ce aveau mai mare nevoie, o mână nevăzută le-a deschis drumul printre mii de obstacole și le-a luminat cărarea vieții. Dăți seama apoi dacă nu te rușinează și pe tine reproșul sf. evanghelist Ioan: «întru ale sale a venit...» De câteori nu va fi voit Mântuitorul să vină și la tine și tu nu l-ai primit, ți-ai închis ușa inimii și ia-i întors spatele.

Uneori poate te gândești, mai ales acum de sărbătorile Nașterii: de-aș fi trăit în aceà vreme în Betlehem, cât de bucuros aș fi primit în casa mea pe Mântuitorul lumii, cu cât drag ia-ș fi slugit. Ce nu ți-a fost cu putință atunci ți-se îmbie prilejul acum să faci: că tot ceeace faci unui frate al tău, unuia dintre acești mai mici, Mântuitorul ți-o ascrie ca făcută Lui. Cât de mângăitor este gândul că poți să repari răceala, să îndrepți atitudinea respingătoare a locuitorilor din Betlehem, prin faptele dragostei, a carității creștinești.

Nașterea Domnului. «Și a născut pe fiul său cel întâi născut și l-a înfășat pe dânsul și l-a culcat în iesle, pentrucă

nu aveau ei loc la gazdă» (Luca 2, 7). Inchină-te pruncului nou-născut în peşteră. — Fă-te părtaş şi tu la nemărginita bucurie a sfintei Fecioare şi a cuviosului Iosif. Ei uită toate strapaţele, lipsurile şi umilirile, pentrucă peştera se făcù lor rai pe pământ. Adânceşte-te în taina ce se petrece sub ochii tăi. Toate însuşirile dumnezeeşti: bunătatea, mila, dragostea, atotputernicia iasă mult mai viu la iveală aici, decât în opera creaţiunii. Nou-născutul în peşteră, prin pilda Lui ne învaţă toate virtuţile pe cari în chip eroic le desăvârşeşte pe cruce. Peştera şi crucea, ce amvoane puternice pentru vestirea adevărului mântuirii şi a virtuţilor prin cari se câştigă. Mai ales o virtute să învăţăm dela copilul născut în peşteră. Precum se desface umilirea de sine din întruparea Cuvântului vecinic în chipul omului, aşà se desprinde din naşterea Sa cea mai desăvârşită dragoste de sărăcie, de cele smerite Umilinţa şi sărăcia sunt cele două cărări pe cari urmăm cu adevărat lui Hristos. Să ne adâncim în toate însuşirile sărăciei dumnezeescului Mântuitor la naşterea Lui. Ea a fost deplină: i-a lipsit nu numai belşugul întrecător ci şi cele mai de lipsă; mai sărac, nici nu se puteà naşte un copil pe lume. Sărăcia Lui a fost de bunăvoie, «că pentru voi a sărăcit, bogat fiind, ca voi cu sărăcia lui să vă îmbogăţiţi» (2 Cor. 8, 9), ceeace este cu atât mai minunat, cu cât Hristos tot aşà puteà să ne mântuiască şi de s'ar fi născut bogat. Această sărăcie a fost chiar căutată, intenţionată. De aceea a orânduit El porunca împăratului August tocmai în acest timp, ca în streini, în deplină sărăcie să vie pe lume; în Nazaret, sub grija de maică a Mariei i-ar fi fost mai comod.

Ca să ne întărim în îndemnul către sărăcie, măcar pe scurt să ne dăm seama cât de mult a recomandat-o Mântuitorul, a lăudat-o, a preţuit-o şi a binecuvântat-o. A recomandat-o când de bunăvoie şi-a ales-o. Să-ţi gândeşti deci, că ceeace înţelepciunea vecinică şi-a ales sieşi trebue să fie bun, de dorit. A preferit Domnul sărăcia faţă de bogăţie nu numai în vorbe ci şi în faptă, când şi-a ales-o. Aşadar trebue să fie mai bună, mai folositoare decât bogăţia. A preţuit-o şi a inobilat-o prin aceea că vieaţa întreagă a trăit în sărăcie, şi prin aceasta i-a limpezit preţul, am puteà zice a îndumnezeit-o. Şi a binecuvântat-o, căci iată ce făgăduinţă leagă de ea: fericiţi sunt

cei săraci cu duhul că acelora este împărăţia cerurilor (Mat. 5, 3); tot celce a lăsat casă, sau fraţi sau holde pentru numele meu însutit va' luà şi vieaţă vecinică va moştenì (Mat. 19, 29); şi, dupăcum ne spune evanghelistul Marcu (10, 30), chiar în această vieaţă pământească. Nu este de mirare deci, că sărăcia a avut atâta putere atractivă pentru mii de oameni ai lui Dumnezeu, cari şi-au ales-o de bunăvoie, au lăudat-o şi au trăit în ea, ca să-şi folosească şieşi câştigându-şi comoară netrecătoare şi ca să fie bineplăcuţi Domnului.

De încheiere să rugăm din toată inima pe Cel născut în peştera Betlehemului ca, după pilda pe care ne-a dat-o prin naşterea Sa în ieslea dobitoacelor, să ne dăruiască şi nouă dragostea de sărăcie şi de cele ale smereniei, ca să putem sta împotriva ispitelor acestor vremi de materialism neînfrânat; să ne ajute ca să ne putem hotărî cu tărie să-l urmăm măcar în duhul Lui, prin deslipirea inimelor de bunurile acestei lumi pământeşti, prin înfrânarea poftei prea mari după aceste bunuri, prin mulţumirea cu situaţia modestă pe care o avem, şi prin restrângerea cheltuelilor superflue, pentruca banul agonisit să-l putem întrebuinţà la opere de ajutorare a sporirii împărăţiei lui Dumnezeu între oameni.

(După Hurter.) *Preot. P. Moruşca.*

Pilde.

***O vorbă a lui Tasso.** — Marele poet italian Tasso, erà invidiat de mulţi neputincioşi plini de ambiţie. I-au atacat poeziile i-au atacat cinstea, i-au terfelit bunul nume, până când unuia dintre ei, lui Iacob Salviati, i-a reuşit să exopereze dimiterea din posturile onorifice, ce le ocupà, şi să-l arunce în temniţă.*

Prietinii lui Tasso l-au urmărit pe Salviati pas de pas, până l-au prins cu una boacănă, care-i puteà pune capul. Imediat s'au dus la Tasso în temniţă, şi i-au spus ce au aflat rugându-l să se folosească de ocazie şi să-şi răzbune pe Salviati.

Dar Tasso a răspuns: «Nu! Nu vreau să-l despoi nici de cinste, şi nici pânea nu vreau să i-o iau; numai de una aş vrea să-l despoi: de răutate!»

*

Mâne. — *Regele Tebei **Arhias** îşi petreceà ca niciodată, când iată cineva vine c'o scrisoare, rugându-l s'o citească fără întârziere. «Ce! N'am vreme! Mâne — nu azi!» Şi cocoloşindu-o a pus-o deoparte.*

*Dar ziua de mâne n'a mai ajuns-o regele, căci noaptea a fost omorît, şi-un prietin tocmai de moartea aceasta a vrut să-l scape cu scrisoarea, pe care **«n'a avut vreme»** s'o citească.*

G. M.

*

Singurul razim. *La masa de sărbători a unui om cu dare de mână se găseau mulţi invitaţi. Printre ei şi un om foarte vesel, vestit că o duce într'una în glume. In decursul mesei la care se petreceà cuviincios dar în voie bună, comicul nu puteà să nu-şi desfacă traista lui. Intre cele multe pe cari le-a spus în râsetul plin al mulţimii, cuvintele lui au atins cu ironia lor şi religiunea şi Biblia. La masă se găseà şi un venerabil preot, care nu i-a reflectat însă nici o vorbă, ci doară îşi plecase capul şi deveneà tot mai serios, mai tăcut. Cum societatea veselă îl fixà pe preot, decâteori glumeţul spuneà o vorbă mai apăsată, observară cu toţii seriozitatea lui, înfăţişarea lui gânditoare. Intrigat însuşi omul cu vorbele de înţepătură, îl întrebă cu o înfăţişare cu totul serioasă, ce anume îl indispune? Preotul ridică blând privirea şi spusă: «Mă chinue amintirea întâmplării, pe care o văzui tocmai acum, venind aici la masă. Un biet om bătrân, sărman şi bolnav veneà încet pe marginea drumului sprijinit de singurul lui razim, cârja de subsuoară, de care îşi sprijineà neputinţele. Când ajunse în dreptul unui lac de noroi un copil rău crescut îi lovì cu piciorul cârja de subsuori şi bietul om căzù grămadă în noroi». «Se poate şi una ca asta — replică enervat omul glumeţ — un astfel de copil murdar, ori al cui ar fi trebue pedepsit aspru». — «D-Ta eşti acest băiat desmăţat — răspunse preotul. Omenimea bolnavă, apăsată de atâtea suferinţe abià îşi târeşte vieaţa sprijinită de singurul razim al Evangheliei şi dta voieşti cu orice preţ să-i smânceşti şi acest razim, ca să cadă şi să se înece în noroi»!*

P.

MIŞCAREA LITERARĂ.

Christus und das menschliche Leben de Fr. W. Foerster. München, Verlag von Ernst Reinhardt 1922.

E cea mai nouă carte a marelui pedagog şi filosof german, al cărui nume e destul de cunoscut şi la noi. Pentru cine cunoaşte opera acestui apostol al vremilor noastre, noua sa carte nu va fi o surpriză; căci Foerster e unul dintre puţinii îndrumători de astăzi, cari privesc marile probleme — de ordin cultural, social şi politic — prin prisma cugetării creştine. Scrierile lui — în covârşitoarea lor majoritate, educative — sânt pătrunse de duhul genuin al dragostei creştineşti. Din acelaş principiu central al evangheliei lui Hristos s'-a cristalizat Foerster şi concepţia sa despre problema socială, a cărei deslegare n'o vede decât într'o fundamentală *înoire a omului dinlăuntru* prin zidirea unei culturi *cu idealuri*. Pilda vie pentru această înnoire o avem în vieaţa şi învăţătura lui Hristos.

Cartea lui Foerster a răsărit din gândul de a înfăţişă omului modern principiile creştinismului şi mai ales de a le inactivà în vieaţă. Din acest motiv autorul nici nu face o expunere sistematică, ci urmează un drum mai mult «psihagogic», inductiv. Pornind totdeauna dela fapte concrete el ajunge la aceleaşi încheieri — mărturisite sau nu — că soluţionarea temeinică a conflictelor omeneşti n'o poate da decât dreptatea izvorîtă din dragostea creştinească: *omnia instaurare in Iesu Christo.*

«Pentru autor religiunea nu e numai un mijloc superior, cu ajutorul căruia se pot îndrumà lucrurile acestei lumi; nu, ci religiunea este în sine un scop, supremul scop al vieţii omeneşti. Dar, fireşte, numai celce încearcă să *vieţuiască* neîncetat în conformitate cu îndemnurile ei revelate, este cu adevărat religios şi crede cu adevărat în Dumnezeu şi în fiul său Mântuitor».

Cartea, care se adresează în deosebi omului modern, pe care cultura faustică a veacului nostru l-a înstrăinat de problemele profunde ale creştinismului şi ale religiunei peste tot, este scrisă în capitole scurte şi străbătută de duhul celei mai curate sincerităţi. Preoţii noştri chemaţi să săvârşească opera de evanghelizare a oraşelor ar găsì în ea cel mai efectiv sprijin.

Ce bine ar fi s'avem prilejul să vorbim cât de curând despre traducerea în româneşte a acestei cărţi!

*

Explicarea evangheliilor, potrivit cu programă oficială de **S. Mehedinţi.** *Bucureşti. Editura «Vieaţa Românească».*

Prețul: Lei 19—. Dl Mehedinți este unul dintre puținii noștri dascăli mari, cari se ocupă serios de problema religioasă și de importanța ei covârșitoare mai ales pentru zilele noastre. Pentru domnia sa necesitatea unei solide educații religioase a poporului nostru a devenit o axiomă. De aceea o și accentuiază, ori de câteori are prilejul s'o facă.

«Explicarea evangheliilor» dovedește, că dl Mehedinți a făcut pasul hotărîtor dela îndemnurile teoretice la apostolatul practic. Fără tâlcul înțelept al scripturilor sfinte — și în special al cuvintelor și faptelor Mântuitorului nostru — nici nu e cu putință o temeinică operă de evanghelizare. In școală, ca și în vieață.

Dar dl Mehedinți nu ne-a dat prin adunarea tâlcuirilor sale numai o strălucită carte de școală, ci și o carte de educație religioasă pentru toate vârstele. Această împrejurare mărește valoarea faptei sale. Ar fi păcat să nu amintim și faptul că explicările evangheliilor sunt precedate de un scurt dar foarte lămurit studiu despre «Cum s'a ivit evanghelia» lui Isus — studiu care-i o iscusită apologie a creștinismului față de celelalte religii.

Mai adăogând că cartea are și avantajul de a fi scrisă pe înțelesul tuturora, într'o limbă curată și într'un stil de o limpezime uimitoare, avem tot dreptul să o recomandăm cu toată căldura cu care a fost scrisă.

*

Inapoi — la Hristos! de *Pr. Gh. I. Ghia*, profesor secundar. Editura revistei «Renașterea». — Societatea de curând organizată a clerului din eparhia Râmnicului Noului-Severin a hotărît să editeze, în cadrul programului său de muncă, o «bibliotecă religioasă științifică». Această bibliotecă se adresează «în primul rând persoanelor cu o oarecare cultură, cari au o atitudine indiferentă sau chiar vrășmașe față de problemele religioase». Ea va aduce însă un real folos oricărui cititor, care caută să-și întemeinicească credințele sale și să-și lărgească orientările religioase.

«Inapoi — la Hristos» de păr. I. Ghia, e cel dintâi fascicol al publicației amintite. Tratează importanța istorică a creștinismului, cu deosebită privire asupra laturii lui sociale, fapt care împrumută chestiunii un pronunțat caracter de actualitate. Credem că nu e de prisos să amintim nici faptul, că între izvoarele științifice consultate de autor e și monumentala operă de curând apărută a lui Giovanni Papini: Histoire du Christ.

*

Publicațiile casei școalelor — *Manual de ermeneutică biblică pentru clasa VIII a seminariilor teologice din România*

veche, de Arhim. I. Scriban. Ediţia a doua, conform programei în vigoare. Bucureşti 1922. Tipografia «Sportul». Preţul Lei 10·—. Ediţia nouă a unei cărţi e determinată de obiceiu prin două împrejurări: Epuisarea ediţiei celei vechi, sau necesitatea revizuirii ei din punct de vedere ştienţific. In cazul nostru, rolul precumpănitor l-a avut împrejurarea dintâiu, de ordin practic. Totuşi a doua ediţie a «Ermeneuticei biblice» de păr. Arhimandrit I. Scriban nu este o retipărire neschimbată a celei vechi, ci se prezintă cu îmbunătăţiri evidente şi cu întregiri simţitoare. E vorba mai ales de lămuritoarele note sublineare dela paragraful despre «Uzul vorbirii» şi de «Apendicele» lărgit al cărţii, care de astădată ne dă — fireşte în chip sumar — şi istoria interpretării biblice, precum şi câteva exemple de interpretare. Aşà cum ni se prezintă «Ermeneutica» părintelui arhim. Scriban e o carte folositoare nu numai pentru seminarişti, ci pentru oricine caută un îndrumător în înţelegerea adevărată a Scripturilor Sfinte.

N. C.

CRONICĂ BISERICEASCĂ-CULTURALĂ.

Calvarul creştinilor din Orient. Cei cari au suferit mai mult pe urma ultimului războiu greco-turc au fost de bună seamă creştinii din cuprinsul teritorului turcesc. Furia mohamedanismului intolerant s'a deslănţuit cu prilejul acesta în toată grozăvenia ei. Mulţi creştini şi-au plătit credinţa cu preţul vieţii lor. Alţii au fost siliţi să ia drumul tragic al pribegiei.

Prin neasemănata prigoană şi masacrele bestiale puse la cale sau tolerate de guvernul din Angora, Turcii şi-au dat cel mai detestabil certificat de cultură, dovedind că sunt insensibili pentru delicateţea cu care au fost trataţi de către Aliaţii din Apus. La spiritul de împăciuire binevoitoare, care s'a desprins din atitudinea lumii civilizate faţă de Turci, aceştia au răspuns prin cel mai rabiat val de extirpare a tot ce este creştin în cuprinsul hotarelor turceşti.

Evident, nu e vorba numai de deslănţuirea unor patimi subconştiente ale poporului, izvorîte din intoleranţa inerentă mohamedanismului fanatic, ci de o premeditată sfruntare a celor mai elementare legi de umanitate din partea guvernului turcesc, care crede că victoria ieftină asupra unui popor îi dă şi dreptul să umilească biserica unei lumi întregi. Astfel nici nu ne-am puteà explicà temerarul gest, prin care Turcii vor să expulseze pe patriarhul ortodox din Constantinopol, care chiar şi sub raportul istoric are ceva mai mult drept să steà acolo, decât un oarecare Kemal Paşa...

Protestul neamurilor civilizate împotriva acestei intenţii fără precedent, a fost unanim. Sf. Sinod al Bisericii ortodoxe române încă a intervenit printr'un memoriu trimis atât conferenţei dela Lausanne cât şi Ligii Naţiunilor.

Am tăiat la răboj acest fapt, care a trezit legitima consternare a creştinătăţii întregi, nu pentrucă am crede în realizarea lui, ci pentrucă el are darul de a pune în relief încă odată capacitatea culturală a Turcilor, al căror delegat la Lausanne, într'un moment de inconştienţă, a crezut că vorbeşte pe vremea şi în numele lui Baiazid Fulgerul.

*

Sfântul Sinod al Bisericii ortodoxe române s'a întrunit luna trecută într'o nouă sesiune, luând în desbatere mai multe probleme importante ca: Unificarea bisericească (s'a stabilit legea fundamentală a constituţiei bisericeşti: autonomia), situaţia Bisericii din Basarabia în legătură cu memoriul clerului basarabean către Ministerul cultelor, despre care vorbim mai la vale; s'a trimis un protest la Conferinţa dela Lausanne şi la Liga naţiunilor, împotiva guvernului turcesc, care vrea să expulseze din Constantinopol pe patriarhul ortodox Meletie.

Afară de acestea s'au rezolvit şi alte probleme de o mai mică importanţă.

La şedinţe a luat parte şi Ministrul Cultelor, respective trimisul lui.

*

Memoriul preoţimii basarabene. Ancheta intreprinsă de Ministerul Cultelor pentru a se convinge de felul cum se administrează în Basarabia aşanumitele averi eparhiale, a dat prilej preoţimii basarabene să facă bilanţul regretabilelor raporturi dintre biserica din Basarabia şi cârmuirea politică a ţării.

Clerul basarabean îşi cuprinde plângerile sale într'un memoriu adresat Ministerului Cultelor şi împărţit membrilor sf. Sinod precum şi tuturor deputaţilor şi senatorilor din actualele corpuri legiuitoare. Memoriul e semnat de păr. Arhiepiscop *Gurie* şi păr. episcop *Dionisie.* El arată, prin cazuri concrete, nenumăratele vexaţiuni la cari au fost supuşi preoţii basarabeni din partea reprezentanţilor puterii de stat şi procedeele nu tocmai delicate cari se aplică la executarea unor anchete. Memoriul expune pe larg temeiurile pe cari se razimă biserica basarabeană cu tot organismul ei şi declară răspicat — poate prea răspicat chiar — că fără a se ţineà seamă de drepturile ei câştigate, unificarea «poatecă o veţi face, dar nu o vom face».

Sf. Sinod, care în sesiunea din urmă s'a ocupat şi de această problemă, a observat că dreptatea se împarte şi de astădată pe

amândouă părţile — deşi nu in aceeaş măsură — a deschis chestiunii calea unei juste soluţii.

*

Validitatea hirotoniei din Biserica anglicană este recunoscută de către patriarhul din Constantinopol. Sfântul Sinod al patriarhiei, îndemnat de raporturile bune şi stăruinţele de apropiere între Biserica anglicană şi Biserica ortodoxă ecumenică, după studiu făcut de către specialişti, a examinat valabilitatea hirotoniei episcopatului anglican. Cercetarea ce s'a făcut a stabilit că este fapt istoric sfinţirea noului arhiepiscop anglican Matthew Parker de către 4 episcopi; că la această consacrare ca şi la cele următoare, în continuarea sfinţirii episcopilor anglicani, s'a satisfăcut tuturor condiţiilor şi au fost întrebuinţate toate elementele unei valide consacrări episcopale: punerea mânilor, chemarea Duhului sfânt şi intenţiunea de a săvârşi consacrarea.

Patriarhul a adus la cunoştinţa arhiepiscopului de Canterbury această constatare şi recunoaştere, precum şi tuturor Bisericilor ortodoxe pentru a se pronunţà. Astfel marea operă a înfrăţirii bisericilor lui Hristos câştigă un nou şi puternic sprijin prin apropierea tot mai mare a anglicanismului de ortodoxia, rămasă deplin credincioasă învăţăturii şi tradiţiei apostolice. *(P.)*

*

Pot pledà preoţii-advocaţi? In legătură cu proiectul de lege pentru organizarea corpului de advocaţi s'a discutat în Senat şi chestiunea incompatibilităţii profesiunii de advocat cu chemarea preoţească. Problema e destul de importantă pentru a ne justificà reflexiile mai amănunţite, pe cari le vom face cu alt prilej. De astădată ne mărginim la următoarele consideraţii:

Inţelegem pe dl ministru de justiţie I. Th. Florescu când crede, că preotul fiind funcţionar de stat(?) nu poate pledà. Dar nu mai înţelegem pe dl ministru Constantinescu, care e de părerea că «preotul trebue să rămână numai propovăduitorul credinţii şi al moralei». Căci una din două: Sau advocatura e o meserie care nu se împacă de loc cu morala, şi-atunci trebue desfiinţată; sau este — dupăcum credem — una dintre profesiunile cele mai creştineşti şi-atunci nimenea nu e mai chemat decât preotul să facă advocatură. Implacabila dilemă indică deci aceeaş soluţie. Fireşte, în cazul când prin advocat nu înţelegem ce înţelege de obiceiu «naţia» prin «procatăr» şi mahalaua prin «avocat», ci cu totul altceva: un destoinic şi devotat apărător al dreptăţii.

*

Pedeapsa cu moarte. Intr'una din şedinţele din urmă ale comisiei constituţionale s'a discutat dacă e bine sau nu să se introducă în noua constituţie pedeapsa cu moarte. Părerile au fost împărţite. Majoritatea lor a fost totuşi împotriva pedepsei cu moarte. Cu toate acestea — dată fiind extraordinara gravitate a problemei — soluţionarea ei a fost lăsată în grija parlamentului.

Intrucât la temelia oricărei legiferări penale trebue să stea un principiu educator, care să-i dea osânditului prilej de îndreptare, nu ne îndoim că problema va fi deslegată şi de parlament tot în senzul indicat de majoritatea membrilor din comisia constituţională.

Nu se cade să vrem «moartea păcătosului, ci să se întoarcă iarăş, să fie viu». In gospodăria morală ca şi în cea economică trebue să luăm seama, nu cumva plivind neghina să tăiem şi grâul.

N. C.

NOTE ŞI INFORMAŢII.

Filmul cinematografic a pătruns în peste 44,000 de biserici americane, dintre cari 17,000 catolice. Se reprezintă scene biblice şi piese de cuprins sau tendinţe religioase. Acelaş lucru se întâmplă la Berlin, unde publicul aleargă cu un deosebit interes la filmul «Vieţii lui Isus», care rulează mai ales în săptămâna patimilor. Nu credem că o înţeleaptă interpretare a lui Mt. 21, 13 ar fi împotriva acestor uzanţe.

*

Guvernul din Atena are de gând să înfiinţeze o episcopie ortodoxă română pentru Românii din Tesalia, Epir şi Macedonia. Asta drept recompensă pentru demersul ce l-a făcut Sf. Sinod al bisericii române la Lausanne şi Liga Naţiunilor în favorul patriarhului grec din Constantinopol.

*

După informaţiile revistelor ungureşti, metodiştii câştigă tot mai mult teren în Ungaria. Faptul trebue pus în legătură cu propaganda întinsă ce se face în această direcţie de către misionarii americani şi elveţieni. In ultimul congres al metodiştilor din Ungaria s'a hotărît zidirea unei biserici metodiste în Nyiregyháza şi organizarea unei colonii de copii la Budakesz.

*

Ortodocşii şi «Uniţi» este titlul unui articol semnat de dl D. Munteanu-Râmnic şi publicat într'un număr recent al «României Viitoare». Articolul se ocupă de lupta religioasă dintre

cele două biserici din Ardeal, luptă în care dl Munteanu-Râmnic vede «o primejdie» națională, «oricât ar fi de *convinși* și pasionați «luptătorii». Și fiindcă azi «mai mult ca oricând avem nevoie de iubire de frate, de muncă, de tact, de răbdare și stăpânire de sine», d-sa ne recomandă, ca încheiând un armistițiu românesc «să amânăm lupta pentru altă vreme, dacă nu pentru altă... generație».

Pe dl Munteanu-Râmnic nu-l interesează substratul religios al discuțiunii. Fie. Dar dacă d-sa are în vedere numai «Salus rei publicae», îl rugăm să-și reamintească trei fapte destul de recente: Atitudinea ierarhilor uniți cu prilejul încoronării, amenințarea fraților noștri neortodocși că la viitorul congres bisericesc internațional vor fi alături de ceice ne acuză în fața străinătății, că suntem țara intoleranței religioase; și în sfârșit gestul «democratic» al păr. episcop unit Dr. Tr. Frențiu dela Oradea Mare, care făcând cor cu nemeșii unguri, a ținut să apară de curând în fața comisiei agrare pentru a-și apără de expropriere «moșioara» sa de 140,000 de hectare; și asta pe motivul că «moșioara», fiind o donație din partea împăratului din Viena, sub titlul de «fidei comissum» este neexpropriabilă...

Cumpănind cu răgaz aceste trei fapte credem că dl Munteanu-Râmnic se va convinge nu numai de rostul luptei dintre cele două biserici ardelene, ci se va dumerì pe deplin și de evidenta noastră dreptate.

*

O simplă cruce neagră, implântată într'o movilița din cimitirul cel mare al Stokholmului, indică locul unde se odihnește marele scriitor scandinav August Strindberg.

Pe cruce sunt săpate aceste cuvinte ciudate: O crux, ave, spes uninca! Ciudate fiindcă sunt săpate la dorința celuice în vieață nu odată a avut să-și dea seama înaintea tribunalului, pentru hula grăită împotriva lui Dumnezeu; ciudate fiindcă ele concretisează ultima mărturisire a celuice și azi e socotit de ateist fără scrupule, de scriitor cu idealuri anarhiste, ca Ibsen, Wilde ș. a...

Totuși, cetitorul iscusit va desprinde din această inscripție mai mult decât gestul unui geniu capricios; va citì de-adreptul confesiunea sinceră a unui convertit, care în vieața sa nu și-a făcut din religie o problemă de convenționalism superficial, ci una de conștiință, în cel mai profund înțeles al cuvântului; dovadă că pe patul de moarte i-a cerut ficei sale cartea Noului Testament, pe care și-a așezat-o pe piept, rostind ușor cuvintele venite ca din altă lume: «Aceasta este singura carte, care cuprinde adevărul deplin».

Sumarul „Revistei Teologice“ pe anul 1922.

Studii și articole.

Cronica bisericească-culturală.